

KONKURENCES PADOME

Blaumaņa ielā 5a, Rīgā, LV-1011 ♦ Tālrunis 7282865 ♦ Fakss 7242141

L Ē M U M S

Rīgā

Nr. 14

(Prot. Nr.15, 2.§)

Rīgā, 2006. gada 8. martā

Par tirgus dalībnieku apvienošanu

Lieta Nr.1441/05/06/16

Par „Kronospan Holdings Limited” 07.11.2005. ziņojumu par apvienošanu

Konkurences padome 2005. gada 7.novembrī saņēma ziņojumu par Kiprā reģistrētās sabiedrības „Kronospan Holdings Limited” un Latvijā reģistrētās a/s „Bolderāja” apvienošanu (turpmāk – ziņojums). Ziņojuma noformēšanā nebija pilnībā izpildītas 26.10.2004. Ministru kabineta noteikumu Nr.897 „Kārtība, kādā iesniedzams un izskatāms ziņojums par tirgus dalībnieku apvienošanu” prasības. Papildus pieprasītā informācija tika iesniegta 2005. gada 7. decembrī. Pamatojoties uz Konkurences likuma 16. panta pirmo daļu, Konkurences padome nolēma par pilnīga ziņojuma iesniegšanas datumu uzskatīt 2005. gada 7. decembri.

Saskaņā ar Konkurences likuma 16. panta pirmo daļu 2006. gada 5. janvārī Konkurences padome nolēma uzsākt papildu izpēti lietā.

Izvērtējot ziņojumu, tam pievienotos dokumentus un papildus iesniegto informāciju, kā arī ņemot vērā Konkurences padomes Biroja iegūto informāciju, Konkurences padome

konstatēja:

1. Kiprā reģistrētā sabiedrība „Kronospan Holdings Limited” ir Kipras sabiedrības „Aureja Ltd” vienīgais dalībnieks. „Kronospan Holdings Limited” darbības virzieni ir koka bāzes paneļu, grīdas seguma paneļu, lamināta un papīra ražošana un izplatīšana. „Kronospan Holdings Limited” grupas pārstāvniecības atrodas Polijā, Lietuvā, Čehijas Republikā, Slovākijā, Bulgārijā, Rumānijā, Ungārijā, Horvātijā, Latvijā.

2. A/s „Bolderāja” ir Latvijā reģistrēta komercsabiedrība. Par a/s „Bolderāja” līdzšinējo akcionāru bija Lietuvā reģistrētā sabiedrība „Baltijus Baldu Grupa”, kurai piederēja (*) parastās vārda akcijas. A/s „Bolderāja” galvenie darbības virzieni ir mežsaimniecība un kokmateriālu sagatavošana, skaidu plātņu ražošana, realizācija un pārdošana.

3. (*)

Saskaņā ar Konkurences likuma 15. panta pirmās daļas 3.punktā noteikto „Tirgus dalībnieku apvienošanās ir tāds stāvoklis, kad (...) viens vai vairāki tirgus dalībnieki iegūst (...) tiešu vai netiešu izšķirošu ietekmi pār citu tirgus dalībnieku vai citiem tirgus dalībniekiem.”

A/s „Bolderāja” akciju pirkums ir uzskatāms par apvienošanos Konkurences likuma izpratnē, jo darījuma rezultātā „Kronospan Holdings Limited” iegūst izšķirošu ietekmi pār a/s „Bolderāja”, t.i., (*)A/s „Bolderāja” un „Kronospan Holdings Limited” ir uzskatāmi par apvienošanās dalībniekiem.

4. Konkurences likuma 15. panta otrajā daļā noteikts, ka „Tirgus dalībnieki, kuri nolēmuši apvienoties kādā no šā panta pirmajā daļā paredzētajiem veidiem, pirms apvienošanās iesniedz Konkurences padomei par to ziņojumu saskaņā ar šā likuma 16. pantu, ja pastāv viens no šādiem nosacījumiem:

- 1) apvienošanās dalībnieku kopējais apgrozījums iepriekšējā finanšu gadā ir bijis ne mazāks kā 25 miljoni latu;
- 2) apvienošanā iesaistīto tirgus dalībnieku kopējā tirgus daļa konkrētajā tirgū pārsniedz 40 procentus.”

Apvienošanās dalībnieku kopējo apgrozījumu nosaka saskaņā ar Ministru kabineta 26.10.2004. noteikumu Nr.897 „Kārtība, kādā iesniedzams un izskatāms ziņojums par tirgus apvienošanos” IV sadaļu „Apgrozījuma aprēķināšana”. „Kronospan Holdings Limited” un a/s „Bolderāja” kopējais apgrozījums Latvijā 2004. gadā bija 2481000 lati. Līdz ar to neizpildās Konkurences likuma 15. panta otrās daļas 1. punktā minētais nosacījums.

Saskaņā ar ziņojumā iesniegto informāciju par konkrētajiem tirgiem un apvienošanās dalībnieku tirgus daļām atsevišķos tirgos, apvienošanā iesaistīto tirgus dalībnieku kopējā tirgus daļa pārsniedz 40 procentus konkrētajā tirgū – KSP (kokskaidu plātnes). Līdz ar to a/s „Bolderāja” un „Kronospan Holdings Limited” apvienošanās sakarā izpildās Konkurences likuma 15. panta otrās daļas 2. punktā minētais nosacījums.

5. Konkrētā tirgus noteikšana.

Konkrētais preču tirgus

Apvienošanās dalībnieki 11.07.2005. ziņojumā kā konkrētos tirgus lietā min KSP un AKSP tirgus. Izvērtējot ziņojumā (07.11.2005. vēstule Nr.1441k) un apvienošanās dalībnieku papildus sniegto informāciju (21.11.2005. vēstule Nr.1518, 23.11.2005. vēstule Nr.1547, 07.12.2005. vēstule Nr.1643, 20.01.2006. vēstule Nr.142), no apvienošanās dalībnieku konkurentiem – SIA „Latiko” (28.12.2005. vēstule Nr.1783), SIA „EJA S” (16.01.2006. vēstule Nr.91k), SIA „EJA Grupa” (16.01.2006. vēstule Nr.92k), SIA „Attēls R” (07.02.2006. vēstule Nr.253), no būvniecības komercsabiedrībām – SIA „Re & Re” (13.01.2006. vēstule Nr.79), SIA „Kalnozols celtniecība” (19.01.2006. vēstule Nr.122), no LR Centrālās statistikas pārvaldes (28.11.2005. vēstule Nr.1563, 13.12.2005. vēstule Nr.1684, 15.02.2006. vēstule Nr.323) saņemto informāciju, kā arī SIA „Attēls R” un Latvijas Kokrūpniecības Federācijas apmeklējuma laikā iegūto informāciju, ņemot vērā pieprasījuma un piedāvājuma aizstājamības faktoru mēbeļu ražošanā un būvniecībā izmantojamiem materiāliem, kas izgatavoti no koksnes (KSP, AKSP, kokšķiedru plātnes, MDF (puscietās kokšķiedru plātnes), OSB (orientētās kokskaidu plātnes), saplāksnis), to preču pazīmes un lietošanas īpašības, patērētāju ieradumus un tradīcijas, cenu atšķirību, saskaņā ar Konkurences likuma 1.panta 5.punktu minētās apvienošanās gadījumā kā konkrētie preču tirgi ir nosakāmi – KSP tirgus un AKSP tirgus. Minētais ir pamatots ar šādiem faktiem:

- 1) Izvērtējot preču piedāvājuma aizvietojamību, KSP un AKSP ražošanas tehnoloģijas atšķiras, jo AKSP ražošanas līnija ir daudz konstruktīvāka un sarežģītāka. Nav iespējama tāda situācija, kad uzņēmums, neieguldot lielus finanšu līdzekļus, pāriet no vienas preces ražošanas uz citu. Tā kā piedāvājuma puses aizvietojamība nav tik efektīva un tūlītēja, ka to var aplūkot kā vienlīdzīgu pieprasījuma puses aizvietojamībai, tad primārā loma konkrētā tirgus noteikšanā tiek piešķirta pieprasījuma puses aizvietojamībai.
- 2) KSP tirgus. KSP (kokskaidu plātnes) pieder pie kokskaidu plātņu grupas. KSP plātņu virsma ir slīpēta, tāpēc pēc iestrādāšanas speciālā apdare (špaktelēšana, slīpēšana u.c.) tām nav nepieciešama. Neapstrādātās kokskaidu plātnes nav mitrumizturīgas (tās mitrumā uzbriest un atslāņojas), tāpēc tās tiek izmantotas tikai sausos apstākļos. Procentuāli KSP biežāk tiek pielietotas celtniecības darbos kā grīdu pamatņu izgatavošanā, telpu griestu, sienu un starpsienu ierīkošanai, durvju izgatavošanai un citām celtniecības vajadzībām, taču KSP atsevišķos gadījumos tiek pielietotas arī mēbeļu ražošanā, pārsvarā mēbeļu neredzamajās daļās. Kokskaidu plātnēm un izstrādājumiem, kas izgatavoti no šīm plātnēm, ir daudz pozitīvu īpašību (visos virzienos vienādi izturīgas, neplaisā, izturīgas pret trupi, tās nebojā kukaiņi). Cenu atšķirība starp neapstrādātu KSP un pārējiem materiāliem, kas tiek izmantoti būvniecības vajadzībām ir līdz pat četrām reizēm, kas liecina par to, ka KSP relatīvi zemā cena ir nopietns pamatojums tam, ka būvniecībā KSP nav vērā ņemamu aizvietošanu un līdz ar to ir pamats uzskatīt, ka KSP tirgus ir atsevišķi nodalāms konkrētais tirgus. SIA „Kalnozols Celtniecība” savā 16.01.2006. vēstulē Nr.019/2006/V norāda, ka „KSP galvenokārt ir konstruktīvs materiāls ar atšķirīgu pielietojumu nekā AKSP, tādēļ jautājumu par savstarpēju aizvietojamību būvniecības mezglos parasti neizskata”.
- 3) AKSP tirgus. AKSP (laminētās kokskaidu plātnes) galvenais izmantošanas mērķis ir mēbeļu ražošana. Ar laminātu pārklātās kokskaidu plātnes ir izturīgas pret paaugstinātu temperatūru, mitrumu un sadzīves ķīmijas vielām. Plātņu virsma ir gluda vai teksturēta, ar daudzveidīgu krāsu gammu, līdz ar to cenu starpība ar pārējiem koksnes izstrādājumiem atšķiras ar to, ar kāda veida laminātu tiek pārklāta AKSP. AKSP standarta izmēri ir 2750x1830 mm, biezums – 10, 12, 15, 16, 18 un 22 mm. Mēbeļu ražošanā, vērtējot pieprasījuma puses aizvietojamību, Konkurences padome secina, ka par AKSP aizvietošanu plašākā mērogā var uzskatīt kokšķiedru plātņu paveidu – MDF (puscietās kokšķiedru plātnes). AKSP un MDF ir līdzīgi izmantošanas mērķi, preču pazīmes ir līdzīgas un cenu atšķirība starp šīm precēm svārstās no 19-35%.

Ģeogrāfiskais tirgus

Nosakot ģeogrāfisko tirgu, tika ņemti vērā līdzīgie konkurences apstākļi gan pieprasījumam, gan piedāvājumam, gan arī cenu noteikšanai un secināts, ka konkrētais ģeogrāfiskais tirgus pēc būtības ir plašāks kā Latvijas teritorija, ar pieaugošu tendenci paplašināties ārpus nacionālajām robežām (Lietuva, Igaunija, Somija, Krievija, Ukraina, Baltkrievija, Kazahstāna). To pamato divpusējā preču plūsma:

- 1) AKSP lielākā patēriņa daļa Latvijā tiek ievesta no ārvalstīm;
- 2) tikai 15% a/s „Bolderāja” KSP saražotās produkcijas un 9% AKSP produkcijas tika realizēts Latvijas teritorijā 2004. gadā.

Bez minētajiem faktiem plašāka ģeogrāfiskā tirgus noteikšanai, pamatots iemesls ir arī a/s „Bolderāja” ziņojumā un 2004. gada aptaujas rezultātu apkopojumā minētie klienti no Lietuvas (Trukme, RPG), Uzbekistānas (EMAN, Zero Plys, Toxiry), Igaunijas (PINEA),

Zviedrijas (Lundbergs Produkter, Bie Berakhingskonsulter), Polijas (Plyty-Karlino, Henzas), Krievijas (Divīzija, Stroj baza Ribinskaja, Angstrom) u.c. Minētais fakts ir būtisks pie apvienošanās ietekmes izvērtēšanas. Taču saskaņā ar Konkurences likumu Konkurences padomei ir jāizvērtē apvienošanās ietekme Latvijas teritorijā. Līdz ar to kā konkrētais ģeogrāfiskais tirgus tiek noteikta Latvijas teritorija.

Līdz ar to par konkrētajiem tirgiem ir nosakāmi – kokskaidu plātņu tirgus Latvijas teritorijā un laminēto kokskaidu plātņu tirgus Latvijas teritorijā.

6. Apvienošanās izvērtēšana

Saskaņā ar informāciju ziņojumā, „Kronospan Holdings Limited” Latvijas teritorijā nerealizē KSP, līdz ar to sabiedrībai nav savas tirgus daļas šajā konkrētajā segmentā. A/s „Bolderāja” tirgus daļa konkrētajā tirgū pārsniedz 40%, sasniedzot (*). Apvienošanās rezultātā dominējošais stāvoklis tiešā veidā netiek nostiprināts, jo „Kronospan Holdings Limited” Latvijā nerealizē KSP.

Savukārt otrajā konkrētajā tirgū – AKSP tirgū Latvijas teritorijā – apvienotā tirgus dalībnieka tirgus daļas pieaug, tirgus daļai pēc apjoma sasniedzot (*) un tirgus daļai pēc apgrozījuma sasniedzot (*). Tirgus daļu pieaugums izskaidrojams ar faktu, ka gan a/s „Bolderāja” Latvijas tirgū realizē laminētās kokskaidu plātnes, gan arī „Kronospan Holdings Limited” ražotās AKSP tiek realizētas Latvijas tirgū ar citu komercsabiedrību starpniecību. Izvērtējot apvienotā tirgus dalībnieka tirgus daļas, Konkurences padome secina, ka apvienošanās rezultātā tirgus dalībniekam AKSP tirgū netiek sasniegts dominējošā stāvokļa kritērijs atbilstoši Konkurences likuma 1.panta 1.punktam.

A/s „Bolderāja” tirgus daļas un „Kronospan Holdings Limited” preču apjoma daļas konkrētajā tirgū tika noteiktas pamatojoties uz LR Centrālās statistikas pārvaldes un apvienošanās dalībnieku sniegto informāciju:

(*)

Izvērtējot komercsabiedrību tirgus daļas un realizēto preču apjoma daļas konkrētajos tirgos, Konkurences padome secina, ka tirgus pārklāšanās KSP tirgū nav novērojama, kā rezultātā nenotiek arī tirgus koncentrācija. Savukārt AKSP tirgū apvienošanās rezultātā tiks novērots tirgus varas pieaugums.

Viens no faktiem, kas ļauj izdarīt šādu secinājumu ir tas, ka uzstādot otro un trešo laminēšanas līniju, a/s „Bolderāja” saražotās AKSP produkcijas apjomi būtiski palielināsies, to jaudai sasniedzot attiecīgi 510 000 m² un 690 000 m². Salīdzinot vidējos a/s „Bolderāja” realizācijas apjomus Latvijā AKSP produkcijai laika posmā no 2005.gada septembra līdz 2005.gada decembrim ar 2006.gada janvāra realizācijas apjomu, ir vērojams būtisks pieaugums par (*).

Taču vienlaicīgi jāatzīmē, ka komercsabiedrība darbība pamatā orientēta uz eksportu un tai ir atpazīstama preču zīme. Ņemot vērā faktu, ka pēc apvienošanās a/s „Bolderāja” ietilps starptautiskā uzņēmumā „Krono”, a/s „Bolderāja” ir saglabās savu preču zīmi, kas liecina par to, ka Latvijas sabiedrībā un arī ārpus Latvijas teritorijas robežām a/s „Bolderāja” preču zīme ir atpazīstama.

Saskaņā ar ziņojumā minēto, viens no galvenajiem „Kronospan Holdings Limited” apvienošanās mērķiem ir tā pamatdarbības paplašināšana, jaunu investīcijas projektu realizēšana. Savukārt a/s „Bolderāja” iegūs nozīmīgus finanšu līdzekļus esošo KSP un AKSP produktu ražotņu rekonstrukcijā. Apvienošanās rezultātā a/s „Bolderāja” tiks uzstādīta jauna ražošanas iekārta/līnija, kas ievērojami cels produkta kvalitāti un apjomu, papildus radot jaunas darba vietas. Apvienošanās rezultātā darbības tiek virzītas uz klientu, patērētāju un sabiedrības interesēm, kas savukārt pozitīvi ietekmēs konkurenci. (*).

A/s „Bolderāja” lielākie konkurenti konkrētajos tirgos ir komercsabiedrības, kas Latvijā realizē ārzemju sabiedrību, arī „Kronospan Holdings Limited” ražoto produkciju – SIA „Latiko”, SIA „Attēls R”, SIA „Rats Pro”, SIA „EJA Grupa”, SIA „EJA S”, SIA „Kates Plates”, SIA „Zulak Wood Latvia”.

Noskaidrojot vairāku apvienošanās dalībnieku konkurentu Latvijas teritorijā – SIA „Latiko”, SIA „EJA S”, SIA „EJA Grupa”, SIA „Attēls R” – viedokli par darījumu, kuru rezultātā „Kronospan Holdings Limited” iegūs izšķirošu ietekmi pār a/s „Bolderāja”, Konkurences padome secināja, ka lielākā daļa no komercsabiedrībām nesaskata iespējamās negatīvas sekas a/s „Bolderāja” un „Kronospan Holdings Limited” apvienošanās rezultātā, kas varētu ietekmēt kokskaidu plātņu tirgu un līdz ar to tirgus dalībnieku darbības nākotnē. Starp apvienošanās dalībnieku konkurentiem izskanēja arī viedoklis, ka apvienošanās izraisa negatīvas sekas konkrētā tirgū, kas izpaužas kā tirgus cenu līmeņa pazemināšana. Pārbaudot minēto faktu tika konstatēts, ka saskaņā ar a/s „Bolderāja” sniegto informāciju produkcijas realizācijas cena 2005.gadā ir paaugstinājusies. Līdz ar to informācija par cenu līmeņa pazemināšanu no a/s „Bolderāja” puses neapstiprinājās.

7. Konkurences padome secina, ka Kiprā reģistrētās sabiedrības „Kronospan Holdings Limited” un Latvijā reģistrētās a/s „Bolderāja” apvienošanās rezultātā apvienotais uzņēmums nenostiprinās dominējošo stāvokli KSP tirgū un būtiski nesamazinās konkurenci AKSP tirgū, jo:

- 1) tirgū pastāv gan esoša, gan potenciāla konkurence. Par a/s „Bolderāja” potenciāliem konkurentiem paredzamā nākotnē tiek uzskatītas komercsabiedrības, kas izveidotu kokskaidu izstrādājumu ražotnes Latvijā. Kā liecina jaunākā Konkurences padomē iegūtā informācija, tad 2006. gada martā darbu ir sākusi ASV kompānijas „Jeld - Wen” kokšķiedru lokšņu ražotne Aizkrauklē, kas varētu tikt uzskatīta par netiešo a/s „Bolderāja” konkurentu. Pastāv konkurence arī no Lietuvas un Igaunijas teritorijā esošajām komercsabiedrībām.
- 2) nepastāv barjeras ieiešanas konkrētajos tirgos, par ko liecina lielais importētāju skaits. 2004. gadā bija 92 tirgus dalībnieki, tai skaitā tādas komercsabiedrības kā SIA „Aile”, SIA „Attēls R”, SIA „Baltwood”, SIA „Daiļrade koks”, SIA „EJA E”, SIA „Kates Plates”, SIA „Latiko”, SIA „Nelss”, SIA „Rats Pro”. Līdz ar to Konkurences padome secina, ka konkrētie tirgi ir atvērti un jaunu dalībnieku ienākšanai barjeras nepastāv. Šis apstāklis neļaus apvienotajam tirgus dalībniekam iegūt tirgus varu.

Augstāk minētais liecina, ka, arī pastāvot tik nozīmīgai apvienota uzņēmuma tirgus daļai, augstākminētie apstākļi neļaus iegūt tādu tirgus varu, kas ļaus nostiprināt dominējošo stāvokli kokskaidu plātņu tirgū vai būtiski samazināt konkurenci laminēto kokskaidu plātņu tirgū.

Nemot vērā minēto un Konkurences likuma 8. panta pirmās daļas 5.punktu, 16. panta ceturto daļu, Konkurences padome

nolēma:

Atļaut apvienošanos, kas paredzēta „Kronospan Holdings Limited” iegūstot izšķirošo ietekmi pār a/s „Bolderāja”.

Konkurences padomes lēmumu saskaņā ar Konkurences likuma 8. panta otro daļu var pārsūdzēt Administratīvajā rajona tiesā viena mēneša laikā šī lēmuma spēkā stāšanās dienas, t.i., kad ieinteresētā persona uzzināja vai tai vajadzēja uzzināt par pieņemto lēmumu.

Priekšsēdētāja

I.Jaunzeme

(*) – ierobežotas pieejamības informācija